

Stručni rad

KREATIVNI POKRET ZA BRŽE RAZMIŠLJANJE

Bahč Tomaž

Osnovna šola Frana Roša Celje, Slovenija

Sažetak:

Svi smo svjesni da je kretanje osnovna potreba svakog čovjeka, pa tako i djece ova potreba je još veća. Čak i mala djeca teško miruju i stalno su u nekom pokretu. Uživaju u igrama u kojima mogu trčati, juriti, penjati se... Pokretom izražavaju svoje trenutno raspoloženje. Kad se kreću, opuštaju se, zabavljaju, a pritom puno i uče. Mlađi učenici matematike kroz igru uče puno matematičkih sadržaja. Moramo im stvoriti prikladne situacije na razigran i ugodan način i pobuditi njihovu znatiželju, kreativnost, vještine i druge vrline koje će im pomoći u izračunavanju i učvršćivanju matematičkih pojmova. Kroz razne aktivnosti koje se odvijaju "izvan" školskih klupa, pomažemo povećati zanimanje i predanost učenju. Učeći kroz matematičke igre, učenici će biti više uključeni, postići će bolje rezultate i neće imati osjećaj da uče.

Ključne riječi: pokret, kreativni pokret, matematika, igra.

1. Uvod

Danas često čujemo ili čitamo koliko je kretanje važno u našim životima. Rad, posao i svakodnevica doveli su do toga da premalo pažnje posvećujemo sebi i svojim potrebama. Čak i ako radimo posao koji zahtijeva svu pažnju i koncentraciju, po mogućnosti za radnim stolom, ispred računala, bit će nam puno lakše razmišljati i djelovati ako malo vježbamo. Isto je i s djecom koja trebaju još više kretanja. U školi većinu vremena sjede svoje klupe, ne smiju lutati hodnicima za vrijeme odmora, moraju pratiti na tjelesnom prema uputama učiteljice kod kuće ih čeka ponovno sjedenje za stolom i izrada zadaće.

2. Središnji dio

Metoda kreativnog pokreta je način rada u kojem djeca pokretom izražavaju, osmišljavaju i stvaraju različite obrazovne sadržaje [5]. Stvaranje sa kreće kroz igru. U ovoj metodi dijete komunicira, stvara, opušta se i uči kroz razne didaktičke pokrete, ples i plesne igre, društvene igre, razne oblike opuštanja te upoznaje sva predmetna područja kroz kreativni pokret. Uključivanjem metode kreativnog pokreta u osnovnu školu omogućujemo djetetu učenje metodom igre i učenje kroz umjetnost. Uz takve aktivnosti dijete se cjelovito razvija. U isto vrijeme kada dijete uči kretanje, ono uči i kroz kretanje. Iz razvojne perspektive, postoji recipročan odnos između kretanja i učenja. Zbog potrebe za kretanjem dijete uči o okolini i zbog potrebe za učenjem kreće se u okolini. Bez kretanja dijete bi izgubilo jedan od najosnovnijih načina učenja. Rano učenje je uspješnije kada je uključeno više senzomotoričkih područja, a kretanje to omogućuje. Osim toga, pokret omogućuje djetetu doživljavanje raznih pojava. S razvojne perspektive, djetetovo učenje napreduje od konkretnog prema apstraktnom i od bliskog prema dalekom. U ranom učenju kontakt s konkretnim fenomenima omogućuje kretanje, što je temelj za kasniju apstrakciju. Učenje kroz pokret nije samo stjecanje motoričkih vještina i razvijanje vještina kretanja sposobnostima. U vezi sa svim područjima obrazovanja potičemo kretanje emocionalni, intelektualni i socijalni razvoj učenika.

Uz aktivnosti kretanja učenik razvija sljedeće psihičke funkcije i sposobnosti [3]:

- motoričke sposobnosti: koordinacija, ravnoteža, brzina, snaga, pokretljivost, preciznost,
- samosvijest: stjecanje slike o sebi, orijentacija u vlastitom tijelu, tjelesni slika, shema tijela, svijest o tijelu;
- svijest o prostoru i vremenu, jer se kretanje događa u prostoru i vremenu;
- govor: razumijevanje govora drugih [receptivni govor], verbalno izražavanje [ekspresivni govor];
- opažanje oblika, kretanja, događanja u okolini: osjetljivost [osjetljivost] na ono što se događa u okolina [također društvena];
- više kognitivne funkcije: pamćenje, predočavanje, mašta, mišljenje;
- kreativnost, kreativni stavovi;
- emocionalna i socijalna prilagodba.

Svako se dijete rađa s određenim urođenim sklonostima. Kako će ovi razvoj u budućnosti ovisi o okolini koja na njega utječe i o samom djetetu aktivnosti. Sva područja razvoja usko su povezana jedno s drugim i prolaze kroz dijete isprepliću i nadopunjuju razvoj. Promjene i napredak na jednom utječu na promjene i napredak u svim ostalim područjima djetetova razvoja. Istovremeno se odvija razvoj znanja i vještina, i obrnuto. Djeca do puberteta najpodložnija su promjenama i razvoju vještina te prilagodbi okolini i njezinim karakteristikama. U ovom dobnom razdoblju mogu se u najvećoj mogućoj mjeri formirati različite dimenzije psihosomatike statusa, usvajaju se razne društvene uloge, odvija se proces socijalizacije, formiraju se interesi, stavovi, trajne fizičke i kulturne navike su stečene i najučinkovitije razvijati motoriku. Usvojeni programi vježbanja ostat će trajno zabilježeni u motorička memorija. Što su ovi procesi bogatiji, to će memorija pokreta primiti više informacija i pojedincu će biti lakše usvojiti nove vještine kretanja.

U odgojno-obrazovnom procesu težimo cjelovitom razvoju djeteta. Sveobuhvatno učiti znači razumjeti nešto umom i tijelom. Holistička metoda poučavanja tjelesna, iskustvena, misaona i socijalna isprepletenost u odgojno-obrazovnom procesu aktivnosti. Nadovezuje se na individualni i grupni pokretni izraz i stvaranje s razmatranje svih nastavnih sadržaja iz svih

obrazovnih područja, pa i ovakvih kakvi jesu upoznavanje okoline, satovi jezika i matematike, što do sada nije bilo uobičajeno. Holističke metode učenja i poučavanja također uključuju kreativni pokret koji omogućuje zabavno istraživanje vlastitog pokreta uz pomoć glazbe i drugih izražajnih sredstava, razvija tjelesne sposobnosti, usmjerava energiju, potiče maštu i povećava kreativnost. Ima funkciju implementacije kognitivnih sadržaja kroz iskustvo i sredstvo je kreativnosti izražavanje sadržaja učenja [5].

U ranoj nastavi sve više dolazi do izražaja metoda kreativnog pokreta koja kroz igru razvija djetetovu osobnost. Tako djeca kroz igru i kretanje osim sluha, vida i govor također može uključivati tjelesnu aktivnost. Za njih je posebno važno posljednje, budući da učenici nižih razreda pokazuju veliku potrebu za raznolikom nastavom. Jer "Pretjerane" energije trebaju puno kretanja. Mnogo je razloga zašto bi se učenici trebali puno kretati u školi kako bi im bilo lakše podučavao. Integracija kretanja u nastavu blagotvorno djeluje na učenike, jer kretanje [2]:

- poboljšava cirkulaciju krvi i kisika,
- povećava sadržaj kisika u mozgu,
- regulira djetetovo raspoloženje,
- povećava razinu unutarnje motivacije,
- smanjuje negativne učinke sjedenja učenika,
- obeshrabruje pasivno učenje,
- pozitivno djeluje na mišljenje,
- povećava interes,
- održava ravnotežu između psihičkog i tjelesnog stanja.

Mnogi učenici imaju poteškoća u matematici jer im učiteljev stil podučavanja ne odgovara njihovom načinu učenja. Mnogi od ovih učenika su kinestetički tipovi [za njih ručne aktivnosti i kretanje su važni], ali najuspješnije uče uz pomoć pokreta. Obično se strategije poučavanja matematike temelje na vizualnim i slušne vještine. To znači da kinestetički tipovi učenika ne uče na ovaj način učinkovito, što bi se moglo učiniti kad bi se uzela u obzir njihova površina [4]. Nastava matematike mora biti na konkretnoj, prirodnoj i neapstraktnoj razini. Dostupno moramo imati puno didaktičkog materijala i igara [plastelin, glinamol, kocke, numeričke trake, domine, karte...]. U prvom razredu posebno moramo paziti na izbjegavanje matematičke terminologije i korištenje jezika iz djetetove svakodnevice. Glavne nastavne metode su promatranje, iskustveno učenje, objašnjavanje i igra. Uvijek se trudimo polaziti od problemskih situacija koje proizlaze iz djetetovog svijeta i svakodnevnog života, budući da je dijete samim tim motiviraniji. Metoda integriranog načina poučavanja relevantna je na svim razinama razmatranog matematičkog pojma, a ponajviše na konkretnoj i ikoničnoj razini. Kreativne aktivnosti pripadaju konkretnoj razini. U prva tri razreda vrlo je važna izvedbena ili konkretna razina jer u tom razdoblju dijete prelazi iz predoperacijske faze kognitivnog razvoja u fazu konkretnih operacija, što znači da je u tom razdoblju sposobno rješavati konkretne zadatke, probleme na logičan način. Učenicima su satovi matematike često dosadni. Mislim da, unatoč ovako dosadnom gradivu za učenje, pravilno odabranom igrom možemo povećati motivaciju i interes učenika, a pritom će lakše i više pamtili. Provodeći nastavu uz uključivanje kreativnih aktivnosti, promatrajući djecu, uvidjela sam da su nesvjesno upijala gradivo kroz igru i opušteni sat.

3. Zaključak

Svi znamo da je obrazovanje današnjih prvašića potpuno drugačije od obrazovanja naših roditelji kada su bili u prvom razredu. Važnost kretanja u svakodnevice, što se uspješno prenijelo i u školske klupe. Studenti više nisu samo slušatelja, već se aktivno uključuju u sam proces učenja. Profesori učenicima daju novo gradivo kroz vlastito tijelo, pokret, ples, igru i druge aktivnosti te na taj način učenici lakše usvajaju i internaliziraju znanja koja su stekli vlastitim aktivnostima. Pravo uključivanje kreativnog pokreta u nastavu matematike iznimno je važno jer sadržaj, u koje uključujemo igre i kreativne aktivnosti značajno doprinose većem uspjehu razumijevanje matematičkih sadržaja. Osim toga, nastava je za učenike dinamičnija i raznovrsnija zanimljivije je, a što je najvažnije, učenika dovodimo kroz kreativni pokret do željenog znanja. Posljednjih godina sve se češće koristi kreativni pokret, a sve je više i didaktičkih pomagala za izvođenje takvog sata. Ipak, mislim da puno toga ovisi o samom učitelju, o njegovoj kreativnosti. Iako uključivanjem kreativnog pokreta u gradivo za učenje trošimo više vremena, ima smisla odvojiti vrijeme i više izvoditi igru jer se time postižu bolji rezultati, u ovom slučaju bolje znanje učenika. I što je najvažnije, učenici će učiti igrajući se i samim time će atmosfera u učionici biti pozitivna.

4. Literatura

- [1.] Cizej, V., Kojek Jeršan, H., Kafol, A., Flis Kaligarič, L., Pavlinec Škof, D., Grmek Vidic, A. [1998]. Igrice za svak dan v letu. Pomlad. Ljubljana: Debora.
- [2.] Horvat, L., Magajna, L. [1989]. Razvojna psihologija. Ljubljana: DZS.
- [3.] Kavčič, R., A. [2005]. Učenje z gibanjem pri matematiki. Ljubljana: Bravo.
- [4.] Kroflič, B. [1992]. Ustvarjanje skozi gib. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- [5.] Kroflič, B., Gobec, D. [1995]. Igra – gib – ustvarjanje – učenje. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
- [6.] Učni načrt: Matematika [1998]. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- [7.] Žagar, S. [2006]. Ustvarjalni gib kot metoda poučevanja matematike v tretjem razredu osnovne šole. Diplomsko delo. Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.